

**SZKOLNY PROGRAM
WSPIERANIA UZDOLNIEŃ
I ROZWIJANIA
ZAINTERESOWAŃ
UCZNIÓW**

**W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 4
IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA W TARNOBRZEGU**

WSTĘP

Założeniem nowoczesnej szkoły jest przede wszystkim stymulowanie rozwoju uczniów i wyposażanie ich w bogaty zasób wiedzy oraz umiejętności. Pragniemy, aby nasza szkoła była miejscem, w którym stwarza się atmosferę sprzyjającą wszechstronnemu rozwojowi wychowanków, gdzie istnieją optymalne warunki do wykorzystania uczniowskiego potencjału. Biorąc pod uwagę indywidualność każdego młodego człowieka, zamierzamy umożliwić mu rozwijanie talentów, kształtowanie własnej osobowości, przygotowanie do dalszego zdobywania wiedzy. Chcemy by praca z uczniem przebiegała w serdecznej, przyjaznej atmosferze. Zakładamy stosowanie aktywnych metod nauczania podczas pracy z uczniem, co pomoże nam w zaobserwowaniu preferowanych przez nich ról a także wyłonieniu uczniów uzdolnionych.

Za priorytet przyjmujemy rozwój postaw i zdolności twórczych.

Mamy nadzieję, że przy pomocy działań wynikających ze Szkolnego Programu Wspierania Uzdolnień uczniowie odkryją swoje uzdolnienia, nawet te najmniejsze i każdy z nich osiągnie sukces na miarę swoich możliwości.

CELE PROGRAMU:

CEL STRATEGICZNY: ułatwianie nauki i pomoc w procesie uczenia się pozwalają na odkrywanie i rozwijanie zainteresowań i uzdolnień.

CELE OGÓLNE:

1. Diagnoza
2. Wspieranie
3. Motywacja

CELE SZCZEGÓŁOWE:

1. Cel diagnozujący

- ✓ Bieżące, okresowe i roczne rozpoznawanie i określanie poziomu zainteresowań i uzdolnień, które umożliwi uczniowi, nauczycielowi i rodzicom zdobycie informacji służących ewaluacji.
- ✓ Systematyczne dokumentowanie postępów uczniów w nauce.

2. Cel wspierający

- ✓ Przedstawienie uczniom określonych wymagań oraz jasnych kryteriów uczestnictwa w programie.
- ✓ Pomaganie uczniom w uświadomieniu, co może jeszcze zrobić, by się rozwijać.
- ✓ Usprawnienie procesu rozwoju uzdolnień poprzez współpracę uczniów, nauczycieli i rodziców.
- ✓ Doskonalenie metod uczenia się (Uczeń osiąga umiejętność ułatwiania sobie nauki).
- ✓ Promowanie osiągnięć uczniów w środowisku lokalnym i lokalnej prasie.

3. Cel motywujący

- ✓ Motywowanie do samorozwoju poprzez stwarzanie sytuacji i warunków temu służących (Uczeń powinien osiągać osobistą satysfakcję z różnorodnych, podejmowanych przez siebie działań).
- ✓ Zachęcanie do samodzielnej i twórczej pracy poprzez umożliwienie uczestnictwa w konkursach.
- ✓ Ukierunkowanie pracy ucznia, aby osiągnąć postęp jego rozwoju.
- ✓ Nauczyciel biorąc udział w programie uczy lepiej (efektywniej) oraz dostrzega i wspiera rozwój emocjonalny, społeczny i intelektualny każdego ucznia.

REGULACJE PRAWNE

- rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 grudnia 2001r. w sprawie warunków i trybu udzielania zezwoleń na indywidualny program lub tok nauki oraz organizacji indywidualnego programu lub toku nauki (. z 2002r. Nr 3, poz. 28)
- rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 stycznia 2002r. w sprawie organizacji oraz sposobu przeprowadzania konkursów, turniejów i olimpiad (Dz. U. Nr 13, poz. 125)
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 października zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków, form, trybu przyznawania i wypłacania oraz wysokości pomocy materialnej dla uczniów (Dz. U. Nr 92, poz. 1016)
- rozporządzenie Ministerstwa Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. Nr 41, poz. 362)

SPOSOBY REALIZACJI PROGRAMU

Zadaniem nauczycieli i szkoły jest stwarzanie uczniom sprzyjających warunków do realizacji zamierzonych celów niniejszego programu przez:

1. Motywowanie i inspirowanie uczniów poprzez

- stosowanie różnych form pracy i metod nauczania,
- dostosowanie metod nauczania do stylów uczenia się i kanałów percepcji,
- dostrzeganie i nagradzanie najdrobniejszych osiągnięć i sukcesów,
- stwarzanie okazji do aktywności i twórczego działania (praca w samorządzie, udział w konkursach, kołach, otwartych zajęciach edukacyjnych, rozwiązywanie zadań problemowych na lekcji i w domu, wykonywanie prac długoterminowych, udział w projektach, organizowanie przez uczniów imprez, wyjść, praca w grupie itp.).

2. Kontakty z instytucjami lub osobami, dzięki którym uczeń będzie mógł rozwijać swoje zainteresowania i umiejętności (np. wyjścia na zajęcia pozaszkolne, a następnie dzielenie się wiedzą i wrażeniami z innymi uczniami, zapraszanie do

szkoły rodziców i innych osób z ciekawymi formami prezentacji, współpraca Miejską Biblioteką Publiczną, TDK, ŚDK itp.).

3. Gromadzenie i uzupełnianie „teczek osiągnięć” z zakresu pracy z uczniami zdolnymi (będą mogli korzystać z niej zarówno nauczyciele jak i zainteresowani problematyką rodzice).

4. Stwarzanie uczniom możliwości prezentacji swojej wiedzy i umiejętności w szkole i poza nią – np. poprzez organizowanie konkursów, wystaw prac uczniów w szkole i poza szkołą, publikacje.

5. Pozyskiwanie środków i finansowanie działań: organy samorządu terytorialnego, szkolna fundacja stworzona przez rodziców, pozyskiwanie sponsorów, aukcje młodych twórców.

6. Doskonalenie zawodowe nauczycieli: udział w warsztatach, szkoleniach, wykładach, konferencjach poświęconych problematyce uzdolnień, co pozwoli na efektywniejszą pracę z uczniami.

7. Współpracę diagnostyczno-wspierającą z rodzicami (stowarzyszenie rodziców wspierających uzdolnienia), Poradnię Pedagogiczno-Psychologiczną, Poradnię Profilaktyczno – Terapeutyczną.

8. Promocję osiągnięć uczniów i nauczycieli.

PROCEDURY IDENTYFIKACJI I KWALIFIKOWANIA

UCZNIÓW ZDOLNYCH

1. Ścisła współpraca wychowawców i nauczycieli.
2. Przegląd dokumentacji każdego ucznia pod kątem osiągnięć, zainteresowań i uzdolnień.
3. Zapoznanie się z wynikami badań psychologa, dotyczącymi uzdolnień uczniów w kl. I-III.
4. Rozmowy z rodzicami lub ankieta dla rodziców.
5. Rozmowy z uczniami, ankieta dla uczniów kl. IV-VI (badanie stylów uczenia się oraz profilu uzdolnień i zainteresowań).
6. Analiza ogólnopolskiego testu kompetencji przeprowadzonego w kl. III.
7. Przekazanie sugestii nauczycielom uczącym.
8. Nauczyciele przedmiotowi decydują wspólnie z wychowawcą, czy uczeń ma zostać objęty programem i opieką indywidualną.
9. Przekazanie zgłoszenia ucznia do Zespołu ds. Ucznia Zdolnego.
10. Zespół ds. Ucznia Zdolnego dokonuje przeglądu zgłoszonych kandydatów i określa formy pracy pozalekcyjnej.
11. Założenie karty ucznia objętego programem dla dokumentowania wszystkich zdarzeń związanych z osiągnięciami i rozwojem ucznia.
12. Każdy wychowawca i nauczyciel uczący otrzymuje informację zwrotną o swoim uczniu.
13. Zespół ds. Ucznia Zdolnego monitoruje przebieg programu.

FORMY PRACY Z UCZNIEM ZDOLNYM

SZKOLNE		POZASZKOLNE	INNE
Na lekcji	Pozalekcyjne		
Różnicowanie treści i wymagań.	Koła zainteresowań.	Konkursy, zawody, olimpiady międzyszkolne. Wycieczki edukacyjne.	Praca samodzielna. Edukacja przyśpieszona. Projekty edukacyjne tworzone dla uczniów zdolnych.
Stawianie problemów.	Indywidualny trening.		
Referaty.	Szkolne konkursy.		
Zlecone zadania indywidualne.	Zajęcia dodatkowe.		
Opieka na słabszymi.	Rozgrywki przedmiotowe.		
Asystent przedmiotowy.	Organizowanie koncertów i przedstawień.		
Projekt uczniowski.			
Wykorzystywanie na zajęciach ćwiczeń Paula Dennisona.			
Zachęcanie do TUTORINGU.			

Wszyscy uczniowie naszej szkoły zachęcani są do udziału w przeglądach i konkursach organizowanych przez nauczycieli, których wykaz sporządzają kierownicy grup wiekowych.

FORMY PROMOCJI UCZNIÓW I SZKOŁY

PROMOWANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW	PROMOCJA SZKOŁY
Organizowanie wystaw prac Upublicznianie osiągnięć Galeria „Na parterze” Prezentacja w mediach Tablica „NASI MISTRZOWIE” Nominowanie do nagród, stypendiów (np. Szkolny Nobel) Zapiski w kronice szkolnej Zapis w „Złotej księdze mistrzów”. Konkurs „Absolwent roku”.	Współudział w organizowaniu międzyszkolnych zawodów sportowych i konkursów Udział uczniów naszej szkoły w konkursach i zawodach pozaszkolnych. Podjęcie starań o włączenie do Dolnośląskiej Sieci Szkół Wspierających Uzdolnienia. Nawiązanie kontaktu i współpracy z innymi szkołami wspierającymi uzdolnienia. Prezentacja w mediach dorobku uczniowskiego. Udział uczniów w życiu kulturalnym miasta i osiedla. Dzień Otwartych Drzwi. Prezentacja szkoły na lokalnych uroczystościach. Zapraszanie na imprezy szkolne rodziców, uczniów z innych szkół, gości np. z Rady Osiedla, Rady Miasta

ZAKRES I OBSZARY DZIAŁAŃ

Programem obejmujemy ucznia zdolnego, czyli wykazującego przeciętny poziom rozwoju umysłowego, połączonego z ciekawością poznawczą, wysokim poziomem motywacji wewnętrznej, przejawiającej się w samodzielnym oraz konsekwentnym poszukiwaniu odpowiedzi na stawiane przez siebie pytania.

W naszej szkole przyjęto następujące cechy ucznia zdolnego:

- uczy się chętnie i łatwo, ma dobrą pamięć, posiada wiedzę ogólną stosowną do określonego wieku,
- jest dociekliwy,
- ma wyobraźnię twórczą,
- stawia sobie nowe wyzwania,
- szuka problemów do rozwiązania,
- jest samodzielny w działaniu,
- jest kreatywny,
- stawia sobie i innym wysokie wymagania.

Obszary naszych działań:

Obszar uzdolnień	Przykładowe cechy ucznia
Twórczy	• dziecko jest pełne pomysłów w zakresie różnych przedmiotów i zainteresowań , • ma inwencję, • wymyśla oryginalne opowiadania, • wykorzystuje materiały i środki mowy w nowy, niezwykle sposób, • chętnie eksperymentuje, by uzyskać odpowiedź na nurtujące je pytania, • zadaje dużo, dociekliwych pytań • jest otwarte na nowe pomysły i metody

	• jest wytrwale w każdym podejmowanym przez siebie przedsięwzięciu • może ubierać się lub zachowywać w sobie tylko właściwy sposób • jego pomysły są niekonwencjonalne.
Humanistyczny (- językowy)	• dziecko samo sięga po książkę, czyta z przyjemnością i zrozumieniem, • wyprzedza rówieśników w umiejętności pisania i czytania, • z łatwością potrafi wymyślać logiczne i ciekawe opowiadania, • pisze historyjki z niezwykłym lub nieoczekiwanym zakończeniem, • zarówno w mowie, jak i w piśmie posługuje się bogatym słownictwem, • jest wrażliwe na uczucia innych i potrafi rozpoznać ukryte intencje ludzkich zachowań, • jest bystrym i wnikliwym obserwatorem ludzkich zachowań, • szybko rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe , • jest wrażliwe i refleksyjne, • w dziełach literackich, filmowych, teatralnych odczytuje sensy metaforyczne, • uczestniczy w życiu kulturalnym szkoły i miasta, • jest błyskotliwe w formułowaniu swoich myśli, • jest bardzo czytane.
Artystyczny	• przejawia oryginalność w doborze tematów, technik, kompozycji czy materiałów oraz chęć eksperymentowania , • wykorzystuje sztukę do wyrażania swoich uczuć, • lubi odwiedzać galerie i wystawy oraz wykazuje zainteresowanie dziełami sztuki, • zauważa szczegóły i barwy, których mogą nie dostrzegać inne dzieci,

	• dziecko przejawia zdolność odgrywania różnych ról , • osiąga ogromną satysfakcję z przedstawień aktorskich, • pisze oryginalne scenariusze, • wnikliwie obserwuje zachowania innych ludzi, • potrafi z ekspresją operować głosem, • porozumiewa się za pomocą gestów, ruchu i wyrazu twarzy, • ma naturalny słuch muzyczny oraz wycucie rytmu i natężenia dźwięku, • dobrze śpiewa, • wymyśla oryginalne melodie, • szybko opanowuje technikę gry na instrumentach,
Sportowy	• posiada nieprzeciętny poziom jednej z cech motorycznych (np. wytrzymałość, siła), • potrafi szybko nauczyć się nowych technik sportowych , • za każdym razem wyróżnia się grach i sportach, • wyróżnia się doskonałą koordynacją ruchów, • chętnie wykonuje różne ćwiczenia fizyczne, • cechuje go doskonała pamięć i wyobraźnia motoryczna , • potrafi szybko i skutecznie zastosować zasady w nowej grze lub zabawie , • wykazuje chęć poprawienia wyników oraz własnych błędów.
Matematyczno-informatyczny	• Dziecko od najmłodszych lat szybko operuje cyframi i liczbami, • oblicza wszystko raczej skrótami aniżeli długimi sposobami, • przejawia zainteresowanie różnymi działaniami matematyki, informatyki, • jasno formułuje myśli, • często gra w szachy, na instrumentach,

	• żąda konkretnych dowodów, • potrafi uogólniać, widzi konkretny problem na ogólnym tle, • wykazuje wytrwałość i upór w rozwiązywaniu problemów, • kreatywnie stosuje technologię informacyjną.
--	--

ZADANIA UCZESTNIKÓW PROGRAMU

Rola i zadania lidera wspierania uzdolnień w szkole:

-Szkolnego lidera wspierania uzdolnień powołuje dyrektor szkoły, kierując się posiadanymi przez niego uprawnieniami, a także zainteresowaniem problemem.

-Lider inicjuje powołanie Zespołu ds. Wspierania Uzdolnień

-Zadaniem lidera oraz współpracującego z nim Zespołu ds. Wspierania Uzdolnień jest: zinventaryzowanie zasobów uzdolnionych uczniów szkoły, specyfikacja nauczycieli chcących i umiejących rozwijać zainteresowania i uzdolnienia uczniów, przeanalizowanie możliwych do realizacji w szkole form i metod pracy z uczniem zdolnym, analiza możliwych źródeł finansowania wspierania uzdolnień, aktywne uczestnictwo w pracach zespołu, opracowanie projektu Szkolnego Programu Rozwijania Zainteresowań i Uzdolnień Uczniów, doprowadzenie do przyjęcia przez Radę Pedagogiczną w/w programu, nawiązanie współpracy z innymi szkołami, koordynacja działań związanych z pozyskiwaniem pomocy materialnej dla uczniów zdolnych, bieżące informowanie nauczycieli i uczniów o aktualnych działaniach, inicjowanie i organizowanie różnych form wspierania i promocji uzdolnień w szkole, współpraca z dyrekcją szkoły, Radą Rodziców, oraz instytucjami wspierającymi.

Zadania i uprawnienia szkolnego zespołu ds. wspierania uzdolnień:

- Zespół organizuje i koordynuje różnorodne działania na rzecz wspierania uzdolnień w szkole i poza nią,
- prowadzi monitoring swoich działań,
- nawiązuje i prowadzi szeroką współpracę z rodzicami, samorządem lokalnym i innymi szkołami oraz instytucjami,
- buduje, modyfikuje, monitoruje oraz dokonuje ewaluacji działania programu oraz Szkolnego Systemu Wspierania Uzdolnień,
- na bieżąco informuje nauczycieli, uczniów, rodziców, dyrekcji szkoły o aktualnych działaniach w zakresie rozwijania zainteresowań/uzdolnień,
- wyszukuje i przygotowuje narzędzia diagnozowania zainteresowań i uzdolnień.
- współpracuje z lokalnym środowiskiem,
- współpracuje z fundacjami promującymi uzdolnienia - zgłaszanie uczniów do nagród, wyróżnień, stypendiów,
- pozyskuje sprzymierzeńców,
- współpracuje z instytucjami,
- prowadzi działania na rzecz przyjęcia do Sieci Szkół Wspierających Uzdolnienia a następnie współpracuje z innymi szkołami w ramach sieci,
- prowadzi dokumentację dotyczącą np. promocji szkoły, sporządzania semestralnych zestawień form pracy z uczniami, udział uczniów w konkursach itp.

Rola i zadania wychowawcy:

- Informuje rodziców i uczniów o programie (jego założeniach, celach...)
- Przegląda dokumentację wstępną każdego dziecka pod kątem osiągnięć, zainteresowań, uzdolnień z okresu poprzedzającego naukę w danej klasie.

- Zakłada i na bieżąco aktualizuje, wspólnie z uczniem, Karty ucznia. Zbiera informacje od nauczycieli, rodziców i uczniów oraz uważnie obserwuje ucznia pod kątem jego zainteresowań/uzdolnień i sukcesów w konkursach, zawodach, pracy społecznej.
- Przeprowadza i analizuje badania.
- Dbą o indywidualne traktowanie ucznia, który tego wymaga, przez nauczycieli (np. wyznaczanie indywidualnych terminów sprawdzianów, konsultacji – nieobecności spowodowanych wyjazdem np. na konkurs; obniżenie wymagań uczniowi, który ma uzdolnienia w innym przedmiocie niż nauczany przez danego nauczyciela).
- Przekazuje oficjalne zgłoszenie ucznia do Zespołu Wspierania Uzdolnień, po rozpoznaniu jego zainteresowań/uzdolnień.
- Przekazuje na bieżąco do zespołu informacji o sukcesach ucznia w konkursach, zawodach, pracy społecznej itp.
- Pilotuje formalności związane z załatwianiem indywidualnego toku nauki.
- Kontaktuje się z pedagogiem szkolnym, jeśli tego wymaga sytuacja ucznia.
- Dostosowuje plan wychowawczy klasy do celów programu.

Rola i zadania nauczyciela przedmiotu – opiekuna ucznia:

- Uważnie obserwuje ucznia na lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych pod kątem zainteresowań i uzdolnień.

- Przekazuje na bieżąco informacje wychowawcom o sukcesach ucznia w danym przedmiocie (konkursy, zawody sportowe, inne) lub szczególnie wyróżniającej pracy ucznia na tle zespołu klasowego.
- Bierze udział w warsztatach, szkoleniach, kursach w szkole (w ramach WDN) lub poza szkołą podwyższających efektywność nauczania.
- Promuje sukcesy uczniów w szkole i poza szkołą.
- Informuje i zachęca uczniów do uczestniczenia w zajęciach pozalekcyjnych oraz brania udziału w konkursach, zawodach, imprezach zarówno wewnątrzszkolnych, jak i międzyszkolnych.

Rola i zadania dyrektora szkoły:

- Dyrektor uczestniczy w pracach Zespołu ds. Ucznia Zdolnego,
- pozyskuje sponsorów,
- promuje sukcesy uczniów i nauczycieli.

Rola i zadania Rady Pedagogicznej:

- Rada Pedagogiczna wnioskuję o wprowadzaniu do programu modyfikacji,
- decyduje o nominacjach do nagród, wyróżnień i stypendiów,
- decyduje o szczególnym traktowaniu uczniów o specyficznych uzdolnieniach poprzez np. obniżenie do minimum wymagań programowych z jednego lub kilku przedmiotów.

Rola i zadania rodziców:

- Rodzice w ramach działalności Rady Rodziców pozyskują sponsorów,
- pomagają w organizacji wyjścia na zajęcia do wyższych szkół,

- pomagają w organizacji spotkania dla rodziców np. na temat rozwoju dziecka
- ustalają stypendia itp.

Rola i zadania pedagoga szkolnego:

- Pedagog obejmuje opieką uczniów z problemami w komunikacji społecznej, emocjonalnymi.
- Współpracuje z poradniami w zakresie wspierania i rozpoznawania uzdolnień, dysfunkcji występujących u uczniów o specyficznych uzdolnieniach.
- Bierze udział w szkoleniach, warsztatach, kursach związanych z problematyką uzdolnień.
- Organizuje spotkania dla rodziców.
- Uczestniczy w pracach zespołu.

Rola i zadania biblioteki szkolnej:

- Gromadzenie i eksponowanie księgozbioru dotyczącego pracy z uczniem zdolnym,
- wzbogacenie zbiorów biblioteki o publikacje będące w kręgu zainteresowań uczniów uczestniczących w szkolnym programie.

SPOSOBY EWALUACJI PROGRAMU

W TRAKCIE KOLEJNYCH LAT REALIZACJI

- wywiady z nauczycielami, uczniami, rodzicami;
- ankiety;
- sprawdziany(w tym wyniki testów kompetencji dla klas III, IV i VI)
- dyskusja, rozmowa;
- sprawozdanie nauczycieli (okresowe i roczne);
- osiągnięcia uczniów i nauczycieli na szczeblu szkoły, miasta, regionu kraju;

Narzędziami ewaluacji będą rozmowy, ankiety skierowane do uczniów, ich rodziców i nauczycieli, oceny uczniów z przedmiotów, wyniki diagnoz i egzaminów.

Będziemy szukać odpowiedzi na następujące pytania:

- Ilu osobom służy program?
- Jak rozkładają się zdolności/zainteresowania uczniów?
- Czy wszyscy uczniowie zdolni zostali zauważeni?
- Czy dostarczamy wystarczającej ilości ofert – usług?
- Jak wygląda jakość usług w oczach uczniów i ich rodziców?
- Czy uczniowie/rodzice są zadowoleni z programu?
- Jakie są nieplanowane skutki programu?
- Czy osiągnięcia i rozwój uczniów jest widoczny?
- Czy istnieje dobra komunikacja szkoła-dom?
- Czy istnieje dobra komunikacja nauczyciele – Zespół Wspierania Uzdolnień?
- i inne.

SPODZIEWANE EFEKTY

Uczeń:

- zna swoje preferencje sensoryczne, styl uczenia się, typ inteligencji, techniki organizacji materiału i wykorzystuje tę wiedzę w procesie uczenia się oraz rozwijania uzdolnień oraz zainteresowań,
- zna i wykonuje ćwiczenia, które przygotowują do efektywnych procesów myślowych i dobrej koordynacji (m.in. integracyjnej pracy półkul mózgowych), co pozwoli na pełne wykorzystanie własnego potencjału intelektualnego,
- kreatywnie rozwiązuje problemy – przełamuje schematy i stereotypy, myśli nieszablonowo i rozwiązuje problemy, dostrzega związki między elementami wiedzy,
- dochodzi do praktycznych rozwiązań metodą prób i błędów niekoniecznie popartych wiedzą teoretyczną z przedmiotu,
- skutecznie porozumiewa się i efektywnie współdziała w zespole,
- zdobywa wiedzę posługując się technologią informacyjną oraz przedstawia zdobytą wiedzę publicznie.

Załączniki:

1. Roczny harmonogram (kalendarz) uroczystości szkolnych.
2. Uaktualniany wykaz kółek zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych.